

Yəhuda

«Rosul Yəhuda yazoian məktup»

¹ Əysa Məsihning kuli, Yakupning inisi mənki Yəhudadin qakiriloianlaroia, yəni Huda'Atimiz tərpidin sөyülgən, Əysa Məsih tərpidin qoşdilip kəlgənlərgə salam. □ ² Silərgə rəhimdillik, amanlik-hatirjəmlik wə mehirmuhəbbət həssiləp ata kilinəyay!

Sahta təlim bərgüqilərdin həzi bolunlar!

³ I sөyümlüklirim, mən əsli silərgə ortaq bəhrimən boluwatkan nijatimiz toqrisida hət yezixka zor ixtiyakim bolsimu, lekin hazır buning orniəa silərnə mukəddəs bəndilərgə bir yolila amanət kilinəyan etikadni qolunglərdin bərməslikkə jiddiy kürəx kilixka jekiləp uxbu

□ **1:1** «Əysa Məsihning kuli, Yakupning inisi mənki Yəhudadin qakiriloianlaroia ... salam» — «qakiriloianlar» bolsa Huda tərpidin qakiriloian. «**Əysa Məsih tərpidin qoşdilip kəlgənlərgə salam**» — yaki «(Huda tərpidin) Əysa Məsih üçün qoşdilip kəlgənlərgə salam» — tekist xu məninimu öz iqiğə alidu.

hətəni yazmısam bolmıdı.□ 4 Qünki məlum kixilər — ihlassız adəmlər, heli burunla munu soraqqa tartılixka pütülgənlər aranglaroşa suqunup kırıwaloşan. Ular Hudaning mehir-xəpkitini buzukluk kılıxning bahənisioşa aylanduruwaloşan, birdinbir İgimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanoşan adəmlərdur.

□ ■

5 Xuning üqün mən silərgə xuni esinglaroşa kaytidin selixni halaymənkı (gərqə silər burun həmmə ixlardin həwərləndürülgən bolsanglarmu), burun Rəb *Əzi üqün* bir həlkni Misirdin kütquzoşan bolsımu, ularning iqıdiki

□ 1:3 «...lekin hazır buning ornişa silərnı muqəddəs bəndilərgə bir yolıla amanət kılinoşan etıkadni qolunglardın bərməslikkə jıddiy kürəx kılıxka jekiləp uxbu hətəni yazmısam bolmıdı» — «muqəddəs bəndilərgə bir yolıla amanət kılinoşan etıkad» degən ibarə muxu yərdə bizgə İnjil arkılik Huda, Məsih, Muqəddəs Roh, nijat, Hudaning səz-kalami (Təwrat, Zəbur, İnjil), bu dunya, u dunya, insaniyət, pərixtilər wə jin-xəytan qatarliklar toşruluk nazil kılıp tapxuruloşan, xundakla ixinixkə zərür boləşan wəhiy-həkiqətlərnı kərsitidu.

□ 1:4 «Qünki məlum kixilər — ihlassız adəmlər, heli burunla muxu soraqqa tartılixka pütülgənlər aranglaroşa suqunup kırıwaləşan» — «heli burunla ... soraqqa tartılixka pütülgən»: — bəlkim muqəddəs yazmılarda pütülgən bolsa kerək. «Munu sorak» — Yəhuda təwəndə 5-15-ayətlərdə bayan kılıdioşan jaza-soraqlar bolsa kerək. «ular Hudaning mehir-xəpkitini buzukluk kılıxning bahənisioşa aylanduruwaləşan, birdinbir İgimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanoşan adəmlərdur» — «Hudaning mehir-xəpkitini buzukluk kılıxning bahənisioşa aylanduruwaləşan...»: — demək, «buzukqilik kiliwərsəkmü Hudaning mehir-xəpkiti bilən kəqürülimiz» degəndək. ■ 1:4 1Pet. 2:8; 2Pet. 2:1, 3.

Əzigə ixənmiğənlərnı keyin həlak kıldı. □ ■ **6** *Wə silər xunımu bilisilərki*, əslidiki ornıda turmay, öz makanını taxlap kətkən pərixtilərnı Rəb uluq *qıyamət* künınıq sorıqıoıqə mənggü kixənləp mudhıx kərangəşulukta solap saklımaqta. ■ **7** Sodom wə Gomorra wə ularnıq ətrapıdiki xəhərlərdıkilərmu xu ohxax yolda, yəni xu *pərixtilərgə* ohxax uqıoqa qıkkən buzukqılıkka wə oqəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, *keyinki dəwrlər* ularnıq aqıwıtidin ibrət alsun üqün mənggülik ot jazasioqa ərək qilinip keydürülgən. □ ■

8 Ləkin muxu «qux kərgüqilər» xu ohxax yol

□ **1:5** «burun Rəb Əzi üqün bir həlkni Misirdin kütquzoqan bolsımu, ularnıq ıqıdiki Əzigə ixənmiğənlərnı keyin həlak kıldı» — «keyin» grek tilıda «ıkkınqı kətim» deyilıdu. «Rəb Əzi üqün bir həlkni Misirdin kütquzoqan bolsımu» bəzi kona kəqürmilərdə «Əysa Əz həlkni Misirdin kütquzoqan bolsımu» deyilıdu. ■ **1:5** Qəl. 14:29; 26:64, 65; Zəb. 106:24-27; 1Kor. 10:5; İbr. 3:17.

■ **1:6** Yar.6:1-4; 2Pet. 2:4. □ **1:7** «Sodom wə Gomorra wə ularnıq ətrapıdiki xəhərlərdıkilərmu xu ohxax yolda, yəni xu pərixtilərgə ohxax uqıoqa qıkkən buzukqılıkka wə oqəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, keyinki dəwrlər ularnıq aqıwıtidin ibrət alsun üqün mənggülik ot jazasioqa ərək qilinip keydürülgən» — «oqəyriy xəhwətlər» degən ıbarə grek tilıda «oqəyriy ətlər» bilən ıpadilinıdu. Hudaqa boysunmioqan pərixtilər «oqəyriy ətlər»gə (demək, kiz-ayallaroqa) ıq pəx tartqanıdi; Sodom wə Gomorradıkilər «oqəyriy ətlər»gə ıq pəx tartqan (bu kətim ərlər kiz-ayallaroqa əməs, bəlki ərlər baxqa ərlər bilən «oqəyriy» jinsiy munasiwət ətüzməkqi). «Sodom wə Gomorra xəhərliri»ning aqıwıti toqrisida «Yar.» 18-19-babni kərüng. Biz «qoxumqə səz»imizdə muxu wəqə üstidə yənə azraq tohtilimiz. ■ **1:7** Yar. 19:24; Qan. 29:22; Yəx. 13:19; Yər. 50:40; Əz. 16:49; Hox. 11:8; Am. 4:11; Luqa 17:29; 2Pet. 2:6.

bilən adəmlərninimü buloşimakta, ular hokuk igilirigə səl qarışuqılardin bolup, *ərxniki* uluqlarışimü həkərət kilixmakta. □ ⁹ Ləkin hətta bax pərixtə Mikailmu Musaning jəsiti toqrisida İblis bilən muzakirə kilip talax-tartix kılqanda, uni həkərətlik sözlər bilən əyibləxkə petinalmiqan, pəkət «Sanga Pərwərdigarning Əzi tənbiş bərsun» dəpla qoyqan. ■ ¹⁰ Ləkin bu kixilər əzliri qüxənməydiqan ixlar üstidə kupurluk kılıdu. Biraq ular hətta əkilsiz həywanlardək öz təbiitining inkasliri boyiqə qüxənginiqə yaxap, xu arkilik əzlrini həlak kılıdu. □ ■ ¹¹ Bularning həlioqa way! Qünki ular Qabilning yoli bilən mangdi, mal-mülükni

□ **1:8 «ləkin muxu «qüx kərgüqilər» xu ohxax yol bilən adəmlərninimü buloşimakta, ular hokuk igilirigə səl qarışuqılardin bolup, (ərxniki) uluqlarışimü həkərət kilixmakta»** — «qüx kərgüqilər» bəlkim «bexarətlik birnəqqə qüxni kərdüm» degəndək sözlər bilən adəmlərni aldaydu. **«hokuk igiliri»** — xübhisizki, muxu yərdə padixaqlar, waliylar wə həkümətning türlük əməldarlıridin baxqa, Huda bekitkən ata-anilik hokukni öz iqigə alidu. **«ərxniki uluqlar»** — əyni tekistə «ərx» degən söz yok. Ləkin 11-ayətkə qarışqanda qoqum ərxniki (yaman) küqlər, yəni jin-xəytanlarni kərsətsə kerək. «Jin-xəytanlar» əslidə pərixtilər, yəni «ərxniki uluqlar»din idi («Wəh.» 12:4ni kəring). ■ **1:9** Dan. 10:13; 12:1; Zək. 3:2; 2Pet. 2:11; Wəh. 12:7. □ **1:10 «Ləkin bu kixilər əzliri qüxənməydiqan ixlar üstidə kupurluk kılıdu. Biraq ular hətta əkilsiz həywanlardək öz təbiitining inkasliri boyiqə qüxənginiqə yaxap, xu arkilik əzlrini həlak kılıdu»** — «öz təbiitining inkasliri boyiqə qüxənginiqə yaxap» degən ibarə bəlkim həywanlarning jüplixikə bolqan ixtihasini kəzdə tutqan, xundaqla muxu kixilərninimü xəhwaniy həwəslirini, buzukluqlirini kərsətkən boluxi mumkin. ■ **1:10** 2Pet. 2:12.

dəp Balaamning azoqan yolioqa özini atti wə ular Korahning asiylik qiloqinioqa *ohxax* ahir həlak bolidu. □ ■ 12 Ular mehİR-muhəbbətni təbrikləx ziyapətliringlaroqa heq tartinmay silər bilən billə dahil bolidioqan, əzlrinila bakidioqan hətərlik hada taxlardur. Ular xamallardin həydilip kəlgən yamoqursiz bulut, yiltizidin qomurup taxlanoqan, kəq küzdiki

□ **1:11 «Bularning həlioqa way! Qünki ular Qabilning yoli bilən mangdi, mal-mülükni dəp Balaamning azoqan yolioqa özini atti wə ular Korahning asiylik qiloqinioqa (ohxax) ahir həlak bolidu»** — «Qabilning yoli» — Qabil öz inisioqa həsət qilip uni eltürgən, əlwəttə («Yar.» 4-bab). **«Balaamning azoqan yoli»** — «Qəl.» 22-24-babni, «2Pet.» 2:15ni wə izahətnimu kərüng. **«ular Korahning asiylik qiloqinidikigə ohxax ahir həlak bolidu»** — Korah bolsa Musa pəyoqəmbərgə, xundakla Hudaning Əzigə isyan kətürdi. Yər əzi eqilip Korah wə xeriklirining ailisidikilirini yutuwaldu wə xuning bilən təng asmandin ot qüxüp Korah wə uningə əgəxkənlərnı kəydürüp eltürdi («Qəl.» 16-bab). Korahdikilərdin 1500 yildin keyin yaxioqan muxu sahta təlim bərgüqilər Hudaning qəzipti ayan qilinoqan küni ularoqa ohxax jəzmən əxəddiy wə qorqunqluk həlda yokitilidu. ■ **1:11** Yar. 4:8; Qəl. 16:1; 22:7,21; 2Pet. 2:15;1Yuhə. 3:12.

mewisiz dərəhlər, ikki qetim ölgənlər!.

13 Ular dengizning dawaloquwatkan, buzqunluk dolqunliri, ular öz xərməndiqilikini qusmaqta; ular ezip kətkən yultuzlar bolup, ularoqa mənggülik kəpkarangotulukning zulmiti

□ **1:12** «Ular mehİR-muhəbbətni təbrikləx ziyapətliringlaroqa heq tartinmay silər bilən billə dahil bolidioqan, əzlininila baqidioqan hətərlik hada taxlardur. Ular xamallardin həydilip kəlgən yamoqursiz bulut, yiltizidin qomurup taxlanoqan, kəq küzdiki mewisiz dərəhlər, ikki qetim ölgənlər!» — «mehİR-muhəbbətni təbrikləx ziyapətliringlar» degənlik Hudaning mehİR-muhəbbətini təbrikləx, əlwəttə. Xübhisizki, birinqi wə ikkinqi əsirlərdə jamaətlər pat-pat məlum bir huxallıqtin oqerip-namratlarni təklip kılıp ziyapət ötküzətti; undaқ ziyapətlər «mehİR-muhəbbət ziyapiti» yaki «muhəbbətni təbrikləx ziyapiti» dəp atilatti. Xu ziyapətlər bəlkim daim «nan oxtux», (yaki «Rəbning dastihani», «Rəbning kəqlik tamiki»)ni öz iqigə alatti. **«əzlininila baqidioqan hətərlik hada taxlardur»** — «əzlininila baqidioqan» bu kinayilik gəp. Muxu kixilər «Huda bizni jamaəttikilərnə baқquqi kılıp bekitkən» dəytti. Lekin ular pəqət əzlininila baқatti. «hətərlik hada taxlardur» — baxқа hil təjimisə «daoqlarəqa ohxaydu» — Muxu kixilər əzlininə bəlkim «jamaətning tüwrüki» dəp kərsətkini bilən, əməliyəttə dengizdiki «hətərlik hada taxlarəqa ohxaydu». Dengizqılar dengiz astidiki hada taxlarnə bayqiyalmay, kemini üstidin həydisə pütünləy wəyran bolup tügixidu, əlwəttə. «Hətərlik hada taxlar» degən bu səzning ahangə «daoq»kimu nahayiti yeqin boləqaq, bəlkim xu məninimu kərsitixi mumkin. «2Pet.» 2:13ni kərüng. **«yamoqursiz bulut»** — grek tilidə «susiz bulut». **«ikki qetim ölgənlər!»** — bu sahta təlim bərgüqilər əzlininə gunəhliridə rohəy jəhəttə «ölgən» («kəbihlikliringlar həmə gunəhliringlarda ölgən» («Əf.» 2:1)) bolupla qalmay, baxqilarnimu əlüm yolioqa aldap kirgüzgənliki üqünmu rohəy jəhəttə «ikki qetim ölgən»dur. Ular xu səwəbtin Huda təripidin ikki həssə jazalinidu («Yaq.» 3:1, «Mat.» 23:13-15ni kərüng). ■ **1:12** 2Pet. 2:13,17.

hazirlap qoyuloqandur. □ ■ 14 Adəm'atining yettinçi əvladi bolıqan Hənoh bu kixilər toqrisida mundaq bexarət bərgən: —

«Mana, Rəb tümənmingliqan muqəddəsliri bilən kelidu, □ ■ 15 U pütkül insanlarni soraq kılıp, barlıq ihlassizlarning ihlassizlarqə yürgüzgən barlıq ihlassizlikliriqə asasen, xundaqla ihlassiz gunahkarlarning Özini haqaratlıgən barlıq əsəbiy səzlırigə asasen

□ 1:13 «Ular dengizning dawaloquwatqan, buzoqluq dolkunliri, ular öz xərməndiqilikini qusmaqta» — «Yəx.» 57:20ni kəring. «... ular ezip kətkən yultuzlar bolup, ularqə mənggölük qapqarangoquluqning zulmiti hazirlap qoyuloqandur» — «ular... ezip kətkən yultuzlar» degənlər pəkət «hətərlik hada taxlar»la əməs, bəlki dengizda yürgüqilərgə hata yönülüxnı kərsitip tenitidiqan «ezip kətkən yultuzlar»dək bolidu. ■ 1:13 Yəx. 57:20. □ 1:14 «**Mana, Rəb tümənmingliqan muqəddəsliri bilən kelidu,...**» — «(Rəbning) muqəddəsliri» muxu yərdə Rəb Əysaning kaytip kelixidə Əzigə həmrəh qıloqan pərixtiliri həm muqəddəs bəndilirini kərsitixi mumkin («Qan.» 33:2, «Zəb.» 50:3-6, «Dan.» 7:9-14, 25-26, «Mat.» 16:27, 24:30-31, 25:13, «1Kor.» 6:2, «1Tes.» 3:3, «2Tes.» 1:7-10, «Wəh.» 1:7ni kəring). ■ 1:14 Yar. 5:18; Dan. 7:10; Ros. 1:11; 1Tes. 1:10; 2Tes. 1:10; Wəh. 1:7.

ularni əyibkə buyruydu». □ ■ 16 Bu kixilər həman oqotuldap, aqrinip yürüdü, öz həwəslirining kəynigə kiridu; aqzida yooqanqilik kılıdu, öz mənəpəitini közləp baxqılaroqa huxamətqilik kılıdu. □ ■

Agahlandurux wə tapilax

17 Lekin, i səyümlüklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining aldin eytkən sözlirini esinglarda tutunglarki, 18 ular silərgə: «Ahir zamanda, özining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazak kılouqılar məydanə qıqıdu»

□ 1:15 «U pütkül insanlarni sorak kılıp, barlik ihlassizlarning ihlassizlarqə yürügüzgən barlik ihlassizliklirioqa اساسən, xundakla ihlassiz gunahkarlarning özini haqarətligən barlik əsəbiy sözlirigə اساسən ularni əyibkə buyruydu» — «ihlassizlarqə yürügüzgən ihlassizlikliri» degən ibarə «uqioqa qıqқан ihlassizlikliri» degəndək gunahlırini təkitləydu. «**ularni əyibkə buyruydu**» — degən sөz, xübhisizki, hər bir gunahkarning Huda aldida özining gunahliri üstidin qıqıriloqan həkümgə toluk qoxilidioqanlikini kərsitidu. Təwrat öz iqigə almioqan «Hənoh» degən yənə kona bir kitab bar. Biraq Yəhuda nəkil kəltürgən muxu sөz bu kitabtin biwasitə elinoqan əməs. Bu sөz bəlkim «Hənoh» degən kitabning kədimiy mənəbəsi boləqan, həlkning aqzaki bayanliridin elinoqan bolsa kerək. ■ 1:15 Mat. 12:36.

□ 1:16 «**Bu kixilər həman oqotuldap, aqrinip yürüdü, öz həwəslirining kəynigə kiridu; aqzida yooqanqilik kılıdu, öz mənəpəitini közləp baxqılaroqa huxamətqilik kılıdu**» — «bu kixilər ... oqotuldap, aqrinip yürüdü»: ular öz-özigə həm baxqılaroqa kaqxap aqrinip yürüdü. «aqrinip yürüdü» degənnin baxka birhil tərjimisi: — «baxqılarni əyibləydu» yaki «kuxur izdəp yürüdü». ■ 1:16 2Pet. 2:18.

degənidi. □ ■ 19 Muxundaq kixilər bəlgünqilik pəyda qilidiqan, öz təbiitigə əgəxkən, Rohqa igə bolmioqan adəmlərdur.□

²⁰ Ləkin silər, i səyümlüklirim, əng muqəddəs boləqan etikadinglarni ul qilip, özünqlarni qurup qiqinglar, Muqəddəs Rohqa dua qilip, □

²¹ adəmni mənnggülük həyatka elip baridiqan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhimdillikini təlmürüp kütüp, özünqlarni Hudaning mehir-muhəbbiti iqidə tutunglar. ²² Ikkilinip

□ **1:18 «ular silərgə: «Ahir zamanda, özining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazak qiləuqular məydanə qikidu» degənidi»** — rosul Yəhuda muxu yərdə ularning nemini mazak qilidiqanlikini eytmaydu. Ləkin bir misal «2Pet.» 3:3də tepilidu. ■ **1:18** Ros. 20:29; 1Tim. 4:1; 2Tim. 3:1; 4:3; 2Pet. 2:1; 3:3. □ **1:19 «Muxundaq kixilər bəlgünqilik pəyda qilidiqan, öz təbiitigə əgəxkən, Rohqa igə bolmioqan adəmlərdur»** — «öz təbiitigə əgəxkən (adəmlər)» grek tilida «janlıq (adəmlər)» degən səz bilən ipadilididu. Okurmənlərnin esidə boluxi kerəkki, Muqəddəs Kitab boyiqə adəm üç kismidin — roh, jan, təndin tərkib tapidu. Hudaning əsli məqsiti adəmning rohi arkilik uning bilən əlakilixip yolyoruk kərsitix idi. Adəm'atimizning gunahı bilən adəmlər öz rohi təripidin əməs, bəlki jan wə tən, yəni «ət» təripidin baxqurulup, özining (gunahlıq) təbiitigə əgəxkili turdi. «Rimliklarəqə»diki «kirix səz»imizni kəring. **«Rohqa igə bolmioqan adəmlərdur»** — «Roh» Hudaning Muqəddəs Rohi, əlwəttə. □ **1:20 «Ləkin silər, i səyümlüklirim, əng muqəddəs boləqan etikadinglarni ul qilip, özünqlarni qurup qiqinglar, Muqəddəs Rohqa dua qilip,..»** — «özünqlarni... qurup qiqinglar» degən ibarə muxu yərdə grek tilidiki «(etikadta) əsüp yetildüringlar» degən mənida. «Rimliklarəqə» wə «Əfəsluklarəqə»diki «etikadni qurux» toqruluk «kirix səz»imizni wə izahatlarni kəring. **«Muqəddəs Rohqa dua qilip, ...»** — demək, «Muqəddəs Rohqa tayinip dua qilip,...».

qaloqanlaroqa rəhim qilinglar; □ 23 bəzilərnı ot iqidin yuluwelip qutulduruwelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nıjasət qüxüp buloqanoqan kiyim-keqıqıgımu nəprətləngən həlda qorqunq iqidə rəhim qilinglar .□

Mədhiyə duasi

24-25 Əmma silərnı yolda teyilip ketıxtın saqlap, eqilip-yeyilip Əzining xərəplik huzurida əyıbsız turoquzuxka Qadir Boluquqıoqa, yəni Qutkuzoquqimiz birdinbir Hudaqa Rəbbimiz

□ 1:22 **«İkkilinip qaloqanlaroqa rəhim qilinglar»** — «İkkilinip qaloqanlar» bolsa etıqadta ikkiləngənlər. Baxka birhil tərjımisı: «Bəzilərgə rəhim qilinglar, (adəmlər bilən adəmlərnı) pərk etinglar; bəzilərnı... bəzilərnı... ». □ 1:23 **«bəzilərnı ot iqidin yuluwelip qutulduruwelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nıjasət qüxüp buloqanoqan kiyim-keqıqıgımu nəprətləngən həlda qorqunq iqidə rəhim qilinglar»** — demək, bu ikki ayət (22-23)tə üç hil adəmlər bar. Birinqi hili etıqadka nisbətən gumanda turıdu; ikkinqi hili bolsa gunahka xunqə qəküp kətkənki, ular dozahning gırdawida turoqanlar yaki «dozah otıoqa qüxəy» dəp qaloqanlar; üçinqi hili bolsa, adəmni asanla iplaslıkka sərəydiqan eqir gunahlaroqa patqanlar. Xunga ularnı qutkuzmaqı boluqanlar intayın hoxyar boluxı kerək — bolmısa əzliri buloqıniq yaki azdurulup ketixi mumkin («hətta ətliridin nıjis (grek tilida, «dao») qüxüp buloqanoqan kiyim-keqıqıgə nəprətləngən həlda» degən gəp kəqmə mənıdə, əlwəttə. «Bu kixilərnıng pasıqlıki əzünggə təsir yətküzmisun üçün hoxyar bol» degəndək). Bu ikki ayətnıng baxka bəzi tərjımiliri bar. Bu tərjımilərdə «qutkuzuxka tırixix kerək» boluqan **ikki hil** adəmlər kəzdə tutulıdu: — «İkkilinip qaloqanlaroqa rəhim qilinglar; biraq bəzilərnı ot iqidin yulup qutulduruwelinglar; lekin ularnı qutkuzoqanda qorqunqta bolunglar, hətta ətlərdin nıjis qüxüp buloqanoqan kiyim-keqıqıgə nəprətlıninglar» degəndək.

Əysa Məsih arqilik xan-xərəp, həywət-uluqluk, kədrət wə həkuk əzəldin burun, həzirmu ta barlik zamanlarəiqə boləqay! Amin!■

■ 1:24-25 Rim. 16:27; 1Tim. 1:17.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5